

Katastrofiluontoisten työtapatuomien tutkintajärjestelmä
Työpaikkakuolemantapausten tutkinta

Tapaturmavakuutuslaitosten Liitto
Bulevardi 28
00120 Helsinki
Puhelin 19251
Saara Vuorio/ar

17.11.1989

1 (3)

29/89 Peruuttava massa-auto ajoi liikenteenohjaajan päälle

1. Tapatumien kuvaus

Tietyömaalla oltiin asfaltoimassa tieliittymien ja bussipysäkkien levennyksiä. Aamupäivän kuluessa oli jo asfaltoitu vastaavia kohtia 7-8. Tapahtumahetkellä oltiin alkamassa vastaavanlaista työtä (piirros 1). Levittäjä oli ajettu sivutien alkuun ja kuorma-auto oli bussipysäkillä. Tarkoituksena oli peruuttaa kuorma-auto tienhaaran ohi sen verran, että levittäjä mahtuisi ajamaan bussipysäkille kuorma-auton eteen. Tämän jälkeen oli tarkoitus levittää kuorma-auton seison tienhaaran toisella puolella tarkkailemassa liikennettä. Kuorma-auto lähti peruuttamaan silminnäkiöiden mukaan hidasta vauhtia tien haaran ohi. Liikenteenohjaaja N.N. ei havainnut peruuttavaa kuorma-autoa, vaan jäi kuorma-auton yliajamaksi. Varsinaiselle yliajamistapahtumalle ei ollut silminnäkiötä. Tien vastakkaisella puolella seissyt päällystysporukkaan kuulunut henkilö havaitsi ensimmäisenä yliajon tapahtuneen. Tapahtuman uhri oli tällöin kuorma-auton etu- ja takapyörien välisellä alueella poikittain tiehen nähden. N.N. oli saanut surmansa välittömästi.

Koulutus ja kokemus

N.N. oli ollut asfaltointityössä vajaat kaksi kuukautta. Aikaisemmin hän oli ollut kauppa-apulaisena. Opastuksena hänelle ja toiselle uudelle liikenteenohjaajalle oli ensin annettu teoreettista koulutusta. Tämän jälkeen N.N. oli hoitanut tehtäviään yhdessä työnjohtajan kanssa kaksi viikkoa. Työmaalla ei ollut käytössä kuin yksi liikenteenohjaaja tilanteessa, jossa asfaltoitiin tielevennyksiä bussipysäkkien ja tienhaarojen kohdalla.

Työnsuojeluorganisaatio

Yrityksen rakennuspäällikkö toimi samalla työsuojelupäällikkönä koko yrityksessä. Vastaava rakennusmestari toimi po. työkohteen työsuojelupäällikkönä. Työsuojelutoimikuntaa ei työpaikalla ollut. Työpaikan muodostaa koneasema asfaltinlevityskohteineen. Sen sijaan levityskohteessa oli työsuojeluasiamies. Työmaiden käyttöönotto tarkastuksen suorittaa valtuutettu ja työsuojelupäällikkö (vastaava rkm).

2. Tapaturmaan johtaneita tekijöitä

Kokemattomuus

Liikenteenohjaajan kokemus oli juuri meneillään oleviin, jälkityönä tehtäviin pysäkkien ja tienhaarojen asfaltointitöihin nähden vähäinen, hänen toimittuaan vasta vajaat kaksi kuukautta vastaavissa hommissa. Ilmeisesti tästä syystä hän ei osannut varoa peruuttavaa kuorma-autoa siitäkään huolimatta, että vastaavia levennyksiä ja asfaltointeja oli jo aamupäivällä suoritettu useampia. Silminnäkijöiden kertoman mukaan tiellä ei tapahtuma-aikana ollut muuta liikennettä. Näkyvyys oli kohtalaisen hyvä. Tosin jonkin matkan päässä, n. 150-200 m tapahtumapaikasta, tie teki mutkan.

Näkyvyys kuorma-autosta

Kuorma-auton ohjaajan paikalta ei ole näkyvyyttä aivan kuorma-auton lavan taakse. Näin ollen kuorma-auton lavan takana seisova henkilö jää täysin kuolleeseen kulmaan. Koska kuorma-autoissa ei ole äänimerkkiä peruutuksen yhteydessä, ei kuorma-auton peruuttamista havaitse, ellei katsele suoraan kuorma-autoon päin. Taustamelua aiheutti käynnissä oleva asfalttilevitin.

Liikenteenohjaaja liian lähellä tienhaaraa

Liikenteenohjaaja seisoi välittömästi tienhaaran jälkeen tien reunassa. Liikenteenohjauksen kannalta hän olisi voinut seistä myös kauempana tienhaarasta, koska hänen ohjattavakseen tuli ainoastaan toiselta suunnalta tuleva liikenne. Paikka, jossa hän seiso, lienee kuitenkin tavallisin paikka liikenteenohjaajien ohjatessa vastaavissa tapauksissa liikennettä.

3. Toimenpiteet vastaavien tapaturmien torjumiseksi

1. Äänimerkki peruuttaviin työajoneuvoihin

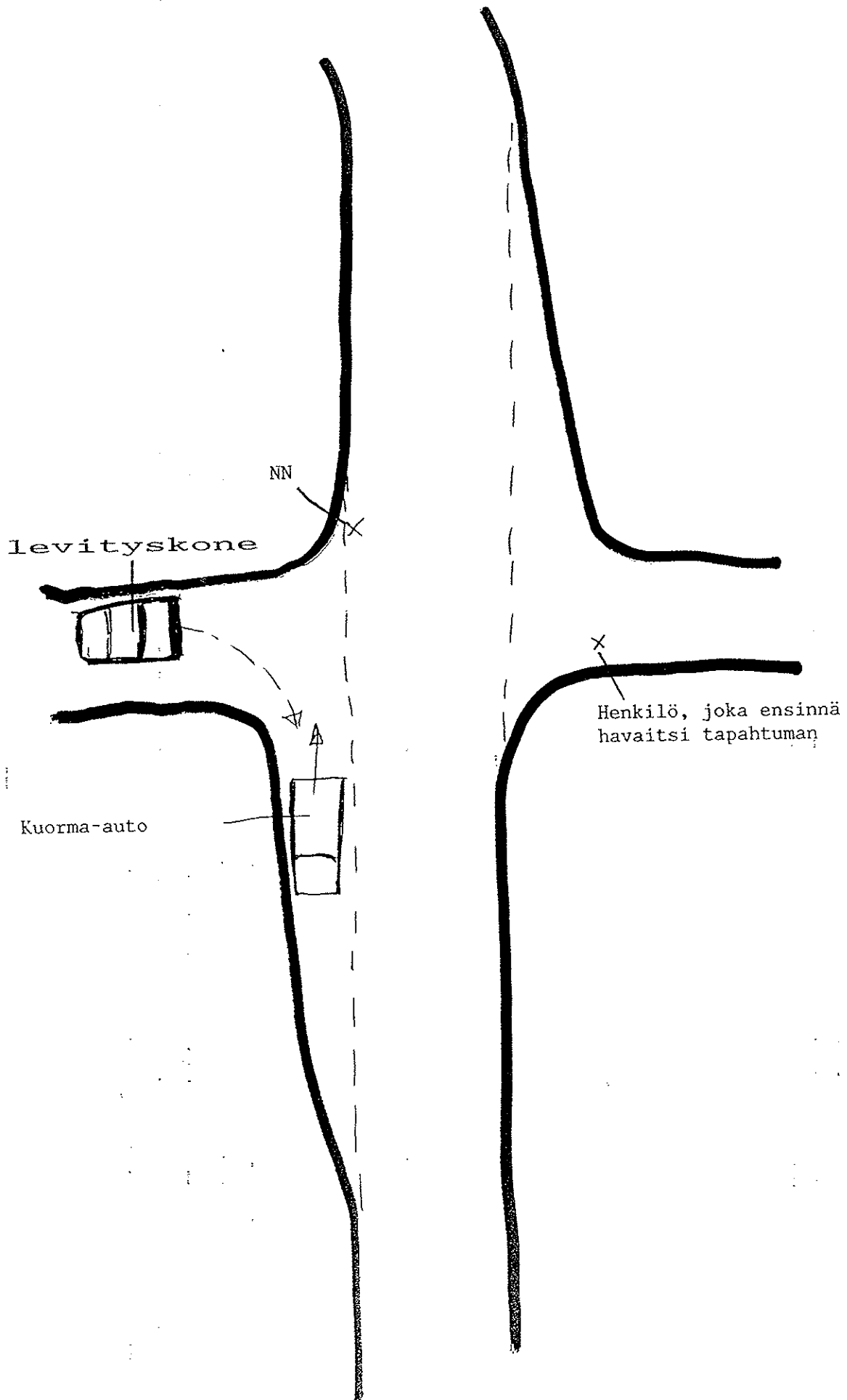
Koska kuorma-autoista ja monista muistakin työkooneista on huono näkyvyys koneen tai auton taakse, tulisi niihin asentaa äänimerkki, jolla peruuttava ajoneuvo varoittaisi takana olevia. Kuorma-autoihin ei kuitenkaan ole sallittu tällaista äänimerkkiä asentaa. Tutkijaryhmä ehdottaa, että työmaalla käytettäviin autoihin sallittaisiin äänimerkki. Äänimerkki tulisi olla mahdollisuus kytkeä peruutusvaihteeseen siten, että se toimisi automaattisesti.

2. Opastuksen tehostaminen

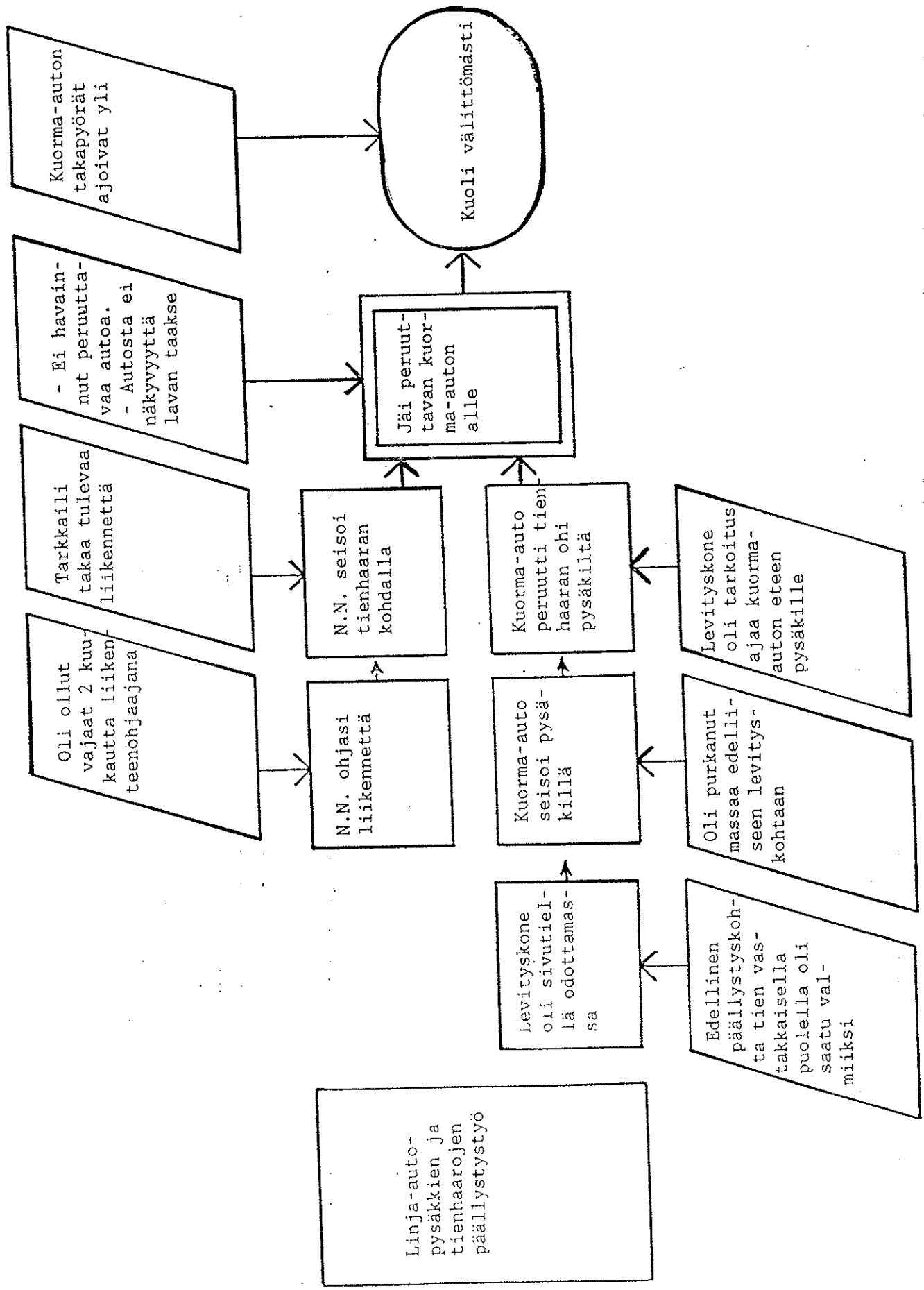
Tienpäällystöihin tulevia henkilöitä tulisi opastuksen yhteydessä erityisesti varoittaa liikenteen muodostamista vaaroista eri tilanteissa. Työmaan omien ajoneuvojen muodostamista vaaratekijöistä on myös kerrottava selvittäen, että työkoneista ja kuorma-autoista on usein vain rajoitettu näkyvyys.

Liikenteenohjaajaa on opastettava valitsemaan ohjauspaikkansa aina tilanteen mukaan huomioon ottaen paitsi normaalin liikenteen myös työmaan omien ajoneuvojen liikkeitä.

Kuorma-auton ohjaajia tulee opastaa ilmoittamaan työmaalla oleville aiikeistaan lähteä peruuttamaan kuorma-autoa.

PIIRROS 1. Kohta, jossa NN jäi kuorma-auton alle.

Kuva 1. Näkymä liikenteenohjaajan paikalta

Kuva 2. Kuva onnettomuuspaikalta